

megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy íven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébut pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi es. f. postahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny f. v. pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Katonai botrány és vérengzés Pesten. Javaslato a hadügy rendezése, 's az egyetemi ifjuság polgári szavazata kérdésében. A nyomda személyzet kívánatai; katonai esküforma; 's egyéb jelentések. Vidéki mozgalmak: Tolna, Győr, 's Honföld.)
Külföld. (Franciaország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDELY.

Pest, május 11-én.

Hazaifak! Örvény szélén állunk, sejtelmünk teljesült, a reactio hóhérpallosa tegnap éjjel vérben fűrészeltetett Budavárának ormáin.

A bakó szerepét Lederer várparancsnok vállalta föl, hogy a bukott burocratiának szolgálatot tegyen.

Az éjjel polgárvér folyt! Békeszerető, fegyvertelen polgárok vére ontatott ki orgyilkos módon. A metternichpolitica egész iszonyatosságában adá jelét ördögi életének.

Az ifjuságnak egy könnyelmű lépése, egy ártatlan tréfa, mílegfőlebb rendőri kihágásnak volna bélyegezhető, — olly módon toroltatott meg, mint a legvadabb népnél sem volt eddig hallható.

Caraffa tette chezképesterény vala.

Lederernek, azon Lederernek, kikatonai becsületére hivatkozva, alávaló módon hazudott; azon Lederernek, ki a miniszterium 's kir. helytartó fölött állva gyakorlá Budavarsai hatalmát, macskazenét vala adandó a pesti fiatalság. Mi nem vagyunk barátai a macskazenének; főkép most, a sajtószabadság korában kicsinyes demonstrációnak tartjuk azt: de ép azért nem is látunk benne valamirémes tendenciát, — nem olly bünt, hogy csak fenyték alá vonandónak hinnék is rendezőit. —

És Lederer?

Ezen ember maig se tudja, vagy legalább tudni nem akarja, hogy a magyar nemzetnek parlamentaris kormánya, 's független hatósága van minden fölött az országban. — Ezen parlamentaris kormány pedig — táblabírói semmittevésbe elsüppedve, nem mert ama bőrkészítővel szembenézni, 's eldönteni a kérdést: vajjon hazánkban a miniszterium, vagy a bécsi hadi tanács bérence uralkodik é?

E kérdés tisztába hozatalát a közvélemény a sajtó útján sürgeté. Miniszterinek Bécsbe sétáltak, felvilágosítást vagy utasítást kérni? nem tudjuk; de mindkettő tehetlenségük jele.

A fiatal Magyarország elvégre a hasábkra menő miniszteri üres rendeleteken kívül tett is vágyvánlatni, nyilatkozott azon téren, 's ama hangon a népszabadság gyűlöltjei iránt, mely előtte nyitva állt, 's melltyől — mint a népgyűlésektől — kormányi rendelet által nem tiltattak el.

Szóval: a fiatalság macskazenékben szólott azon urakhoz, kik nemzeti kormányunk által magát a hazát is vészsbe sodorhatják, ha annak továbbra is tényezői maradandnak.

Igaz, hogy ott — hol a sajtó szabad, hasonló demonstratio nincs rendén. Miis ezt tartjuk. De ki tehet róla, hogy a sajtónak még olly hangos, és elfogulatlan megrovására is süketek, szemtelének, 's konokak némely uri egyede. Beszélhet a sajtó, ok nem olvassák, 's szavai legfőlebb is 24 óráig olvastatnak, 's ekkor az új szám tartalma más térerre viszi a figyelmet, 's ok mentvék.

Ez jellemtelenségre mutat, vagy kiskorusígra. Jó kormányba, hol a megállhatás, és közsikernek első feltétele a népbizalom, egyiknek sincs helye.

A sajtó a miniszterium alakulása óta gyakran tevő kifogását Lederer alkotvány-ellenes parancsnoksága ellen. És szava figyelembe nem vétetett; sőt ő maga se bajtott reá. A miniszterium pedig vállat vonított, és Bécsbe utazott.

Zichy — a becsületes gondolatok bakó-bandájának hajdani elnöke még mindig státustitkár. Nyék még folyvást főlö miniszteri hivatalnok, 's Dusek egyenesen helyettes finanszminiszteri minőségben működik. — Az orvosi osztály a valódi érdem, hivatás, 's tudományos képzettség egyenes mellőztével ezimboraság egyedárujává hagyatik. Az egyetemi tanárok kitől sem hallgattatva elmozdíthatlanoknak canonizáltak 'stb. 'stb.

Ezek ellen a sajtó tiltakozott, a közvélemény kikelt, 's ok mégis élnek, és uralkodnak mint ollyanok. — Micsoda? — imo vero etiam in senatum veniunt.

A fiatalság tehát nyilatkozni akart Lederer irányában is, kia nemzet romlására van Budán. Ez ember három éjen keresztül katonai vadsággal várta a macskazenét, várta gyalázatos alatomossággal, kelepcezébe csalandó a tömeget, hogy tán a szolgáságnak diadalzsláját lobogtathassa hazánk fölött.

Mintegy száz fiatal indult Budára föl, a köztutalat adóját megviendő a vén katonának.

A fegyvertelen ifjakat nagyszámu kíváncsi nép követé. Akadályozás nélkül jutottak a haramia ablakaihoz. Egyetlen szó, vagy intés sem intézetett a demonstrálókhoz: hanem mi-helyt megkezdék a zenét, trombita harsant meg, mire az elrejtett gránátosok szuronyosan rohanták meg az egész tömeget, más részről pedig lovaság száguldott elő tipratva, vagdalva, kit utól érthettek az utcán levők köztől.

A meglepetés mozdulatlanságában többen az ifjakból átszurattak, majd a veszélytől menekedőket vevé üzőbe a lovaság, véres nyomait hagyván mindütt rabló vitéségének.

Asszonyok, gyermekek egyiránt öldököltének, a magánházak szentsége nem gátothatá a mészárlókat; hová fegyverekért, vérengzének, kit megláttak, seb nélkül el nem eresztettek, cannibáli gyönyörrel vitézkedtek a fegyverteleneken!

A mészárlásban leginkább kitünteték magukat saját véreink — a magyar gránátosok. Méltó pajsásaik voltak a vadságban a német, vagy cseh lovasok, — vezéreltetve, mint állittatik, Lederer drágalatos fia által.

Egyedül az olaszokban volt annyi humanitás, hogy rézst engedtek a futamlóknak, gyalázatnak tartván, fegyverteleneken fitogtatni vitéséget.

A jajveszélők, segítségért esdők előtt a királyi lakkapui zárvaradtak, zárva a minisztereké Budán!

A miniszteri biztosokat, kik a vérengzés megszüntetéseért közbeveték magukat, nyálás száju hadnagyosokká durva hetykeséggel utasíták el.

Ime! illyen a mi függetlennek híresztelt és hitt kormányunk, a katonasággal még csak érintkezésbe sem jöhet.

A sebesültek számát senki sem tudja, ugy beszélük vagy nyolcozan halálos ágyon fekszenek.

A Pestre menekültek látása, a történet hallása iszonyattölté el mindenki keblét. Fegyverre kiáltozók a várost, a harangok félrevertettek, az ifjuság sereglett a forradalmi csarnok elé, onnan Budára készülendő fegyveresen, bosszút libégve a haramia tettekért.

Nyári népszerű föllépte csak alig bírhatta várakozásra a fiatalságot. Tüstént maga átment a királyi helytartóhoz igazságot sürgetvén a szörnyü sérelemért. — A miniszteri tanács ugyanott össze ült, mellynek eredvénye lön egy lanyha placát, mellyben türelemre intetünk, míg a egyes bizottvány vizsgálatában eljárna, igazságot szolgáltatni a hazának.

Az ingerültség nőttön nő, sokan kárhoztatják a miniszteriumot, hogy ennyire hagyta fejlődni a dolgokat.

Miért nem vallá be, hogy a katonai erő rendelkezésétől nem függ, hogy ő eddig csak játékszere volt az osztrák kormánynak.

Roszbab állapotunk az előbbinél.

Ki álljót, hogy hólnap ágyuztatni nem fognak reánk? ki arról, hogy egy bécsi utasítás az olaszországi történeteket nem idézi hazánkban is elő?

Föl hazaifak! legyetek a véres napokra készen!

Élethalál — harc vár reátok! A koczka már elvettetett! — Mutatja az elbeszéltek esemény, mutatja az, hogy Pesten az utcák az éjjel katonaság által foglaltattak el.

Gyalázatos játékokat üznek velünk!

Ma Pestmegye bizottványától küldöttség ment a nádorhoz, hogy a vérengzésért elégtétel adassék, hogy a katonaság esküdjék meg ma még az alkotványra, és Lederer büntetessék meg példásan.

A nádor válaszában sajnálta a történeteket, az esküt holnapra határozá, hogy ma előbb előkészítettessék arra a katonaság, — Ledererre nézve pedig tekintetbe veendőnek ajánlá agg korát, 's a francia háborukban szerzett érdemeit.

A vény gyilkos iránt nincs irgalom. Fél százados ére nyek nem moshatná le ez egy éji bűnét. Neki lakolnia kell példásan! —

A vizsgálat — mint halljuk — nyilvánosan fog tartatni. —

A város folyvást izgatott állapotban van. — Az éjjel katonaságnak mutatkozni az utcán nem szabad. —

Pest, május 12-én.

Az új háborítás nélkül mult el:

Reggel falragaszok hirdették, hogy Lederer Bécsbe ment, vagy tán igazabban, — szöktetett.

Ki tette ezt? Az nem vetett számat magával, nem a haza sorsa iránt? — Ki tudja, nem utasításért ment Bécsbe? hogy

Radeczkyféle dicsőségben lépje át a haza határait? — Vigyázatok hazaifak! az ellenség küszöb előtt.

Délelőtti 9 órakor népgyűlés volt a muzeum terén.

Petőfi előadására küldöttség neveztetett Budára a nádorhoz 's a miniszteriumhoz, — azon kívánnal, hogy a vizsgálat Pesten tartassék, 's a büntetés, főkép saját katonáink ellen példás legyen. A bizottványba ifjainkból is vétessenek föl. — és az ifjuság mielőbb külön csapatban fegyverezessék föl. — Az ifjak közül kettő csakugyan fölvétetett a bizottványba u. m. Lank a Gusztáv és Korányi Frigyes.

Alkalmat veszünk itt megemlíteni azon hangot, mellyet a sajtó egyrésze használt, a miniszterium ellen a tegnapi vérengzés következtében. —

„Már czius tizenötö dike“, a sic dictum ifju revolutionalis párt közlönye, Kossuth kivételével minden minisztert simpliciter elkergetne tárczáiktól, Nyárit jelölven ki új miniszterium alakítására. —

A „Nemzeti“ pedig ingerültségétől elkapatva vád alá helyezendőnek sürgeti az összes miniszteriumot.

Mi mindkét véleményét elhamarkodottnak, — a hirtelen harag kifolyásának tartjuk. —

Ezzel azonban koránsem akarjuk szavainkat bár ki által is úgy értetni, mintha mi felelős miniszteriumunk egy hónapos eljárását helyeselnők, mert ez esetben ön magunkat czáfolnánk meg. —

Azt sem akarjuk értetni, mintha mi a jelen miniszterium személyzetével teljesen meglenne elégedve, 's mintha egy Kossuth, Nyáry, Deák, Beöthy, Pázmány, Teleky L., Jozipovics, Hrabovszky 'stb. — féle miniszterium nem felelne meg jobban ama tárczák igényeinek, mellyek jelenben majd gunygyul szolgálnak. —

A miniszterium teljes mértékben hanyag, melly a phrasisokkal tömött irkafirkákon, száraz és jó hosszú rendeleteken, fiaczamodott kinevezéseken 's még néhány sétakocsizáson kívül alig tesz egyebet.

Ez tény, ezt a miniszterium maga se tagadja; 's félhivatalos organuma egy szócska védelmet sem hoz a sajtó vádjai ellen. —

De épen ezért, mivel kormányzasi hatalmunk illy óriási erőtlenségben pang, midőn a sajtó a miniszteri mulasztásokat érdemszerint megrójjá, kell, hogy javaslatot is tegyen a hibáknak kiigazítására.

Ma már — e téren sokkal meszszebb állunk, semhogy a főváros lelkes nyilatkozata a bajon gyökeresen segíthetne.

Szükség van az összes nemzet demonstratiójára.

Hogy minisztereink mulasztási vád terhe alá jutottak; ennek oka az, mert sem magukat, sem az országot a bécsi burocratia hatalmától függetleníteni nem tudák, 's így azon hibába estek, mellyről az 1847ki választatban a megbukott kormányt méltán vádolák.

Akkor azt mondá az oppositio: az 1790: 10ik nem valóság. És az ország viszhangozá a vádat; dörgésére a rémhatalom öszszeroskad.

Most a sajtó kiáltja: az 1848: 3 nem valóság. — Dörögjön viszhangot erre a nagy ország; 's mi hiszszük, hogy minisztereink ellen annyi méltányos panaszt nem emelhetünk. Függetleníteni kell az országot; 's mivel ezt a miniszterium nem bírja, kell: hogy az ország tegye.

Pest május 13-án.

Marcziusi fiatalság!

Forradalom fiai!

Barátink és testvéreink!

Ne kérjete kenyeret, hanem földet; mellyben azt megtermeszítetek. Ne kérjete őzet, szarvast, hanem nyilat, mellyel meglövitek azt. —

Ne kérjete tekintélyt, hanem szerezzetek.

Ne kérjete többet, mint mit kaptatok, önálló fegyverkezést. —

Ne kérjete többet, hanem tegyetek.

Kaptatok homokot, meszet, követ; építsetek. — Piramist, mint az egyiptomiak. —

Építsetek, vagy inkább épüljetek rögtön, mint forradalom fiai, választatok közületek vezérnek férfit, erélyest, ahoz értőt, kinek imádsága legyen ohajtástok, isteni ereje kivinni szándéktokat, titeket erőssé, tekin telye s s teni, általatok tudjon és akarjon.

Ki kötelességgé tegye önmagának: fáradozni és el nem fáradni ügyeitekért.

De esküdjetek, hódolni mindennek, mi e' célra vezet.
És legyetek ernyedetlenek.

Tegyetek, mint lehet, csak tegyetek. — Tüzzétek ki
célul: 24 óra alatt nagy és eggyé lett testület. — Egy hét a-
latt gyakorlott nemzetőrök. — Egy hónap múlva a' hazáért,
szabadságért, igazságért az ördöggel is szembezálni kész
hősök. — Tüzzétek ki célul ezt.

Ekkor példányra leszte cselekvésben a' miniszterium-
nak. — A' burgeois kalapot emel nevetek hallatára. — A'
haza fenn hirdeti neveteket, és utódaitok megtanulnak tö-
letek mivé lenni.

Ha akaratotok kar, erőtök kard, eszetek ügyesség: úgy
elleneitek porba hullnak.

Tegyetek barátink! de nagyszerűt, ahogy lehet: tegye-
tek. — Rögtöni organizatio, ernyedetlen fegyver kezelés, szí-
goru rend, — és bámulni fognak titeket. — Példányra lehetnek
azon nemzetőröknek, mellynek anyagát megadta a' lelkesed-
és, mintáját az országgyűlés, és megönteni a' kormány még
eddig képtelen. —

Hogy ne volna erőtök illyest kivívni?

Hercules tizenkét csodát tevé; Hercules félisten
volt. — A' forradalom 12 csodát tevé. A' forradalom maga
a' martius 15-ike fiai „Martius tizenötödike” fiai féli-
steni erővel bírnak.

Legsürgősebb haditeendőink. Főlöles
ama veszedelmeket mutogatni, mellyek minden oldalról fe-
nyegetik hazánkat. Naponként a' legaggasztóbb tudósításokat
vesszük egyfelől a' szüntelen öregbedő belnyugtalanások és
lázongások, másfelől pedig a' külről megátadatas fenye-
gető készülleteiről. Itt csak egész erélyes és rögtöni eszközök
segíthetnek, minden hiányos rendszabály veszélyt hozó lenne.

Méltányolva tehát jelen állapotunkat, hogy honunk rögt-
ön védállapotba téessék, a' következőket tartjuk legszük-
ségesebbnek 's mindenek fölött szemügyre veendőnek t. i.:

1. Haladéktalanul eskettessék föl az alkotványra az or-
szág határain belül lévő nemzeti álló sor- és határvéd katonas-
ság. Egyszersmind az osztrák zászlók szedessenek be, és he-
lyükbe a' 3 színű nemzeti zászlók és jelek osztassanak ki, ide
értve az erdélyi sor- és a' határvéd katonaságot is. ¹⁾

2. Állíttassanak föl ideiglenes mozgó önkényes hadi se-
reg a' lehető legnagyobb számmal, mellyek csupán addig
fognak állni, míg a' honvédelmi rendszer szilárdabb alakot
váltand.

3. Osztassék maga a' nemzetőrség is két részre, mellynek
fiatalabb fele a' már meglevő és legközelebről kiosztandó
fegyverekben annyira gyakorlott legyen, hogy azon esetben,
ha a' hazát nagyobb vesz fenyegeti, tüstint mozgóvá alakítsa-
sék át.

4. Létszereztessek egy nemzeti hadtüzérség (artillerie)
és utászi (pionieri) kar.

5. A' siksági, valamint a' jász-kun- és hajdukerületbeli
lovasság láttassék el mihamarabb kardokkal, dzsidákkal, pisz-
tolyokkal, és gyakoroltassék azok használatában.

6. Állíttassék egy vezérkar (General stab) szakértő, de
hazafias szellemű kar- és főtisztekből.

7. Minden, a' hadsereg és a' polgárság között mester-
ségesen fölállított közfalak rontassanak le; erre nézve alakít-
tassanak akép át az idegen viszonyokra épített katonai törvé-
nyek, hogy azok honi érdekinkkel tökéletesen megegyezzenek,
addig is, míg a' legközelebbi országgyűlés e' tárgyról bőveb-
ben rendelkezendik.

8. A' nemzetiség és honszeretet — eme két fő tényezője
bármely hadítest erkölcsi erejének — emeltesse nek saját ka-
tonáinknál is magasabbra azonnal a' magy. nyelvnek náluki
alkalmazása által.

9. Minden várakba kizárólag magyar katonaság szállít-
tassék a' várórségi szolgálattételre, és gyakoroltassanak a'
vár védelmében.

10. Mutattassék ki az összes magyar hadsereg álló-
mánya hitelesen. Továbbá szólíttassanak föl minden külszol-
gálatokban álló honfiak hazajövetelre, és szolgálattok ide le-
endő áttételére. A' vezérek, kar-, és főtisztek, úgy az osztrák
valamint magyar hadseregünkből irassanak össze, és az ide-
genekkel a' hazafiak cseréltesse nek ki.

E' pontoknak egy kis erélyeli kivitele minket rövid i-
dön belül helyezne azon védelmi állapotba, mellyre most ok-
vetlen szükségünk van, hogy a' minket minden oldalról fenye-
gető veszedelmekkel daczolhassunk 's ujja születésünk művét
befejezve, egyszersmind nagyszerű jövődönknek talpkövet
lethessük.

Ezek csak általános pontok, mellyeknek részleteit a' leg-
közelebbi számokban adandjuk. Több magy. hadtisz.

R o v á s .

Földindulás, fölpiszkált hangyaboly, hosszas istállózás
után kiszabadított csikók rugdalózdása, gabona-garmadára ta-

¹⁾ Akarjuk hinni, hogy pár hét alatt a' magyar nemzet min-
den ezredei által teljesített fog. Sz erk.

lált veréb-csoport csiripelése, tizezer béka „Szentgyörgy”
napján, egy farka érett szőlőre csapott seregély: aequale
pesti burgerek mostani gyűlésezése.

Álljatok elő marcius 15-ének fiai, kérdezzétek hazánk
fővárosa polgárait: ki szerző azon szabadságot, mellyel fog-
va most választásain minden magyar név hallatára ordítja a'
nem kell, *wir brauchen nicht?* Hol voltak ők martius 15-én?
Szegény martiusi hősök, sajnálandók vagytok! Kifeszítétek nyi-
latok hurját, és nyilatokkal meglőttétek az erdő legszebb va-
dát, de ti nem izleltek husát, mert farkasoknak jutott a' koncz.
Miért ti küzdtek, ők lakodalmaskodnak fölötté.

Mondjátok meg fiai martius 15-ének: hányan nyertenek
közületek annyit, mennyit egyszer részegségében Párisba in-
dult 's Pestre tántorgott (minthogy a' serszések hátra tán-
torognak) hajdan szabólegény 's apátok pénzén burgerré lett
mester, vagy egy Csehországból a' katonáskodás elől hazánk-
ba szökött 's itt megpozsgásodott bádogos vagy suszter?

Néktek diploma kell, aztán értek annyit, mint egy 50
ftos kefekötő, előbb nem, még akkor sem, midőn közületek
mindegyikben több hazafiság, több tudomány van, mint vala-
mennyi varga, szabó, kefekötő, vagy bádogosnak.

És miért nem adatik az egyetemi ifjuságnak szavazati
jog? Jogért kötelesség és viszont. Teherért haszon.

Ha nemzetörködtök, miért nincs választási jogotok? ha
véditek a' várost, miért nem élvezitek jogait? Vagy tán nem
hoztok tiszter annyit hasznát a' városnak, mint az imént em-
lítették.

Ti nem keressétek a' város pénzét, a' városiak keresik a'
ti pénzeteket. Tehát van érdem, érdemért jutalom, teherért
haszon, kötelességért jog.

Kicsoda vak, nem látni a' napot? Tíetek volt a' munka,
övék a' jutalom. — Sic vos non vobis.

Mártius tizenötödikét olly nagy betűkkel írja a'
jelenkor hazánk történetében, hogy az egész egyéb törté-
netet eltakarja; mondá a' forradalmi csarnok egy szónoka. —
Bizony szép mártiusi ibolya nyílt is annak 15-én, nem hűjába
gyújtik a' mártiusi vizet hölgyeink. De szó a' mi szó, ezidén
sok piszkot levitt nemzetünkről, csak még szappan kellett vol-
na, talán ma már tisztábban volnánk újra.

Azonkívül mártius martialisátevő e' nemzetet, ez mind
kedves nekem, de az a' miniszterium! az a' miniszterium! Én
előérzetek embere vagyok, azért félek, mert a' miniszterium
a prillisen jött Pestre.

Mártius 24-én a' pesti burgerek megtámadták a' veres
kokárdásokat. — A' fegyvergyakorlatról visszatért főtuczet
nemzetőr egy nem rég a' ketrechezől kiszökött kakast megtá-
madott, 's b' akarát vezetni a' városházhoz, de midőn ez he-
venkedett, körülfogták szuronyal. — Arra mővén e' szava-
kat hallám: nur einführen, das hat auch a rote kokard.

Egy néhai nagy publicista, most kormány férfit, hirla-
pot adand ki. — A' cigány azt mondta: ha király lennék,
mindig veres nadrágban járnék.

A' bécsiek érnek a' szabadságra, kezdenek macska-
zenézni. —

A' forradalmi csarnok fiai és férfiai nagy concertet ad-
tak mult éjjelen, számos műkedvelők hozzá járultával egy ne-
vezetes jótékony célra, több felvonásokban, szavalattal és vé-
gén tablóval vegyest.

Az előadott darabok következők: „m e r n y a u”
koros előadott a' fennevezett csarnok jól rendezett han-
gász kara által; 2ik fisdur Schimponia előadott 50 négy
kézlábu fuvola, ugyan annyi sipola és 12 bajszos böggő ál-
tal. Szavaltatt „éljenek a' kancsuka készítői” a' concertit ren-
dezőktől. Végén tableaux ezen czim alatt: „üsd be az ab-
l a k o t.” — Hagyjátok őket barátim. Ismeritek e' juhokat far-
kas korukból. — Ők hazafiak nem lehetnek. — „Augias is-
tállóját bemeszlni lehet, de kitisztogatni nem.”

A' mártiusi emlékre egy terv adatott be, készítője
S — e i Károly.

Hivatalos értesítések a' pénzügyi miniszterium részéről.

I A' kormánykeveztől függő közhivatalok ekkorig két-
féle díjfértéssel voltak terhelve; egyik az ugynevezett tiszti jel-
lemi díj (Character-Taxe), másik a' tiszti nélkülözési díj (Ca-
renz-Taxe). Az összes díjbevételemből melly 1847ben 75,158
flra ment, csak 4,227 fltot tett az, a' mi másnemű kisebb díjak-
ból jött be, az egész többi öszlet az említett tiszti fizetési díjak
rovására esik. A' pénzügyminiszter a' törvényhozás közbejötté
nélkül nem érezheti magát fölhatalmazottnak a' közjövödelmek
ezen ágának megszüntetésére, melly a' köztisztviselők adóját hely-
ettesíti, hanem arra magát fölhatalmazottnak érzi, hogy a' di-
jazási rendszert aként javítsa, miszerint egy részről ugyan a'
díjfértés kevésbbé terhes legyen, mint ekkorig volt. Annál fog-
va közhírré tétetik, hogy az újon kinevezett hivatalnokok által
fizetni tartozott díjak a' már épen munkába vett rendezésig füg-
gőben maradnak, majdan a' javított rendszer számvetési alap-
ján levén az illetők fizetéseiből a' kincstár számára levonandók.
Melly rendeletről minden illető kincstári fizető hivatalok ezennel
hivatalosan értesítettek. Kelt Budán, május 8án 1848.

II. Számos olly volt köztisztviselők, kik vagy hivatalaikról
lemondottak, vagy kiknek hivatalaik megszüntek, a' fizetéseiből

levont részletek öszletét a' kincstár által visszafizettetni azon ok-
nál fogva kéri, mivel ezen levonásokat nyugdíjazási alapul szol-
gáloknak itélik. A' pénzügyminiszter ezennel kötelességének is-
meri közhírré tenni, hogy az illy kérelmeknek hely azon oknál fog-
va nem adathatik, mivel nyugdíjazási alap fejében semmi közhí-
vatalnok fizetéséből semmi levonás nem történt, 's az ekkor fi-
zetni szokott tiszti jellemi és nélkülözési díjak tisztán és egyedül
hivataladó természetűek, s mint ilyenek a' nyugdíjazással elannyi-
ra semmi öszszekötötésben nem állottak, hogy az illy díjfértések-
nél nemcsak semmi tekintet nem volt arra: nyugpénzgyőmmel jár-
nak e' az illető hivatalok, avagy nem; de sőt még olly hivataloktól
is megkivántattak, mellyek bár kormánykeveztől függenek, nem
közvetlenül az ország kincstárától fizettetnek, mellyenek pél-
dálul a' főispánságok. — Az illy visszafizetési kérelmeknek teh-
hát hely teljességgel nem adathatván, ez szükséges alkalma-
zás végett ezennel közhírré tétetik.

Kelt Budán, május 8án 1848.

III. Hivatalos fölvilágosítás az ausztriai
pénzügyminiszterium dohánybevéltási ügyé-
ben. Az ausztriai kincstár számára Magyarországon vásá-
roltatni szokott dohánybevéltásra nézve az ügykezelésnek két
ága forog fenn, egyik: a' természetekkel kötött szerződések, má-
sik pedig azon szokás, minél fogva június végeig az előre meg-
szabott árak 's osztályozás szerint a' beszolgáltatott dohány min-
denkitől átvétetett, tekintet nélkül arra, vajjon természető vagy
kereskedő tette e' a' beszállítást. A' magyar kincstári jövedel-
m-ekkel rendelkező elzött a' bécsi udvari kincstártól függvén,
ez a' magyar királyi kamara főfizető-hivatalánál a' dohánybe-
véltő ügynökség számára időnkint bizonyos meghatározott hitelt
szokott nyitni, mellynek következtében a' magyar kamara a' vi-
déli kincstári pénztárakat az e' célra kirendelt pénzekkel el-
szokta látni.

A' melly perczben ő fels. kegyelmes parancsára Magyar-
ország felelős pénzügyministerségét átvettém, azon kötelesség-
get éreztem reám ruháztottnak, hogy az ország közjövödelmei-
ből egy fillér se fordítassék olly célokra, miket a' törvény meg-
nem enged. A' törvény azt rendelí, hogy a' fölségének háztartá-
sára, a' magyar hadsereghz tartozó segéd-haditületek ellá-
tására, és a' közös diplomacia költségeire három millió és nem
több fizetessék; a' magyar pénzügyminiszternek tehát nem sza-
bad a' bécsi pénzügyi igazgatóság számára egy fillért is kiadni,
mellynek a' törvény által kirendelt három millió rovására beszám-
lítása ő felsége által nem utalványoztatott. Mivel előbbi kor-
mány alatt történt rendelkezésnél fogva, f. évi april 1-kán a'
dohánybevéltási pénztár számára 100,000 pftot vett föl a' ma-
gyar kincstár főfizetőhivatalánál, a' nélkül, hogy ez nekem be-
jelentetett volna: én ezen 100,000 pftot a' kincstári főpénztárba
azonnal visszatétetni annálkább kötelességemnek ismertem,
mivel ezen százezer forintnak a' törvény által kiszabott három
millió rovására beszámítása iránt ő felsége nevében nem kap-
tam rendeletet. Egyuttal azonban el nem mulasztottam, a' ma-
gyar külügyminiszter után, az ausztriai pénzügyminiszteriumot
értesíteni, miként én reméltem ugyan, hogy ő felsége azon költ-
ségeken kívül, mellyek a' Magyarországbani segédhaditü-
letek ellátására szükségesek, a' törvényileg kiszabott 3 millió
rovására az utalványoztatásokat a' mostani szeptember körülmé-
ny-k között annyival inkább elrendelni, mivel martius végeig
a' folyó számadási évben a' magyar kincstár által a' bécsi pénz-
tár számára már közel negyedrél millió, más egyéb szintgy
nem magyarországi célokra pedig (a' katonaság számára, a'
hadi adón fölül kifizetett 2,334,363 forintot kivül, közel 700,000
ft) fordítattott, öszszesen tehát e' célokra a' folyó számadási
év első öt hónapjában 6,192,777 ft fordítattott: mind a' mel-
lett is valamint a' törvényen túl semmit, úgy a' törvényen belül
minden jogos és méltányos igényt a' lehetőségig teljesíteni kész
vagyok; tudósítom tehát az ausztriai pénzügyminiszteriumot, mi-
ként én a' magyar kincstári költségkönyvekben a' törvény által
kirendelt három millió számára külön számadási lapot nyitattam,
a' magyarországbani segéd-haditületek ellátásának költ-
sége a' magyar hadsereg költségeitől különválasztva, ezen há-
rom millióba fog beszámíttatni, 's bármely más fizetést is az
ausztriai pénzügyminiszteriumnak a' magyar külügyminiszter ut-
ján hozzám érkezendő megkeresésére csak ugy 's olly föltét a-
latt fogom teljesíteni, ha az említett három millió rovására be-
számíttatik. És mivel a' fennírt dohányvásárlási 100,000
frtnak illy módon beszámíttására nem voltam megkeresve,
természet-s, hogy azt kiadni meg nem engedtem, hanem az
ország kincstárába visszatétetni parancsoltam.

Semmi-m lehetett tehát előttem váratlanabb, mint midőn
tegnapi napon biztos kútfőből arról értesültem, hogy az ausz-
triai pénzügyi igazgatóság a' dohány bevéltásra elzött június
utóljáig kizárólag volt határidőt rögtön hat héttel megrövidítet-
te, 's f. évi május 15-re szorította legyen, azon kijelentéssel, hogy
ezen megszorítást a' magyar pénzügyminiszter ellenséges indu-
latu azon rendelkezése miatt találta magát megtenni indítatva,
miszerint az e' célra szükséges pénzeket nemcsak megtagadtá,
de már az előbb utalványozottakat is visszafoglaltatta. És az
ausztriai pénzügyigazgatóság ezen ürügyet még azon insinuatív-
val tetézi, hogy már most a' magyar dohánytermesztők a' ma-
gyar pénzügyminiszter ellenségeskedésének tulajdonítsák, ha
dohányuk nem fog megvétetni.

Ismervén törvényes kötelességemet, annak teljesítésében
semminemű ürügyek 's alaptalan insinuatiók által nem hagyom
magamat megzavartatni, és sem most, sem jövődében a' ma-
gyar kincstárból az ausztriai pénzügyminiszterium számára egy
fillért sem engedek fizettetni, haes-k ő felsége által az illy fi-
zetésnek a' törvényszabta három millió forint rovására beszámít-
hatása iránt nem utasítottam; de midőn ezt teszem, a' jogosság és
méltányosság ösvényén lenni annyira meg vagyok győződve,
miszerint semmit sem kételkedném ezen egész történetet az ál-
talam mindig és mindenben szeretett nyilvánosság elibe bocsá-
tani; balmagyarzatok kikérülésére csak m'g azt jegyezvén meg,
hogy ezen fenyegetett dohánybevéltási megszorítás a' természet-
töklök kötött szerződésekre természetesen nem értetik; én pe-
dig a' nehezelt 100,000 forintot — gondolom — szintolly tökéle-
tes joggal rendeltem letartóztatatni, mint a' minő joggal letar-
tótattam, 's a' körmöczi pénzverőháza utasítottam azon bá-
nyászati arany és ezüst küldeményeket, mellyek hivataloskodá-

som kezdetén Bécs felé utban voltak. Kelt Budán, május 8-án 1848. — (P. H.) Kossuth Lajos, pénzügyi miniszter.

Valahára! A' hivatalos lap tegnap három rendeletet közölt, aláírva István nádor kir. helytartó, és Szemeré belügyminiszter által.

Jellasiichnak a' horvátországi quasi bánnak, ki még hivatalos esküt sem tón, megparancsoltatik, hogy azon körlevelét, mellyben rögtön-ítéletet hirdetett, mint törvényellenest, visszavonni m é l t ó z t a s s é k, 's minden alkotványellenes elszakadási törekvéstől ovakodjék, —különb. .... ?

Ugyanez a' kapcsoló részekbeli megyék- és városokkal is közöltetik 's a' törvényhatóságok fejei szigorú felelősség alatt odautasítatnak, hogy tüstént közgyűlést hirdessenek a' báni ukázok félretétele végett.

Végre, mi legjobb, báró Hrabovszky János hadfőparancsnok és altábornagy a' részekben és határorvidéken királyi biztosul nevezetik ki, 's pedig meglehetősen teljhatalommal. — Éljen!

Jövő számunkban majd egy kis commentálással szolgálunk.

Kossuth Lajos miniszter ur, mint tudjuk folyton a' legfővárosi bizottság munkájával foglalkozván, 's főleg utóbbi országgyűlés alatt szónoki tehetsége is oly tetemesen igénybe vétetvén, ebéli szertelen önfeláldozása miatt nem csak hosszas ideig vért pökött, de általában egész testi szerkezete oly aggasztó kimerülésig jutott, mert a' csak jelen miniszteri fölötte súlyos foglalkozásával egyidőre föl nem hágy, tökéletes fölépüléséről szinte kétségkedem. Minél fogva tisztább levegő élvezete 's üdülése végett orvosi rendeletből a' fővárost elhagyván, a' mozgalom és alkalmazott gyógyszer segítségével egészségi állapota javult is, mig a' békétlen mindennemű látogatók ismét föl nem keresék, 's most mint a' következtetés mutatja, a' kiköltözés által csak munkahelyét változtatta meg, mert a' részint hivatalos, részint magán megkeresések 's zaklatások, lelki erejét most is anynyira igénybe veszik, hogy javulása helyett inkább naponkinti gyöngülését lehet várni. Ez okból kiket nevezett miniszter urnak a' hazáranézve oly becses személye érdekel, miután magán kérelmek nem használta, nyilvánosan kéretnek föl, engedjenek időt, mig ronsolt egészségi állapota jobb irányt veend, 's forduljanak azokhoz, kik a' nevezett miniszter munkakörében helyettesítvék. Pest, május 12. 1848.

Dr. Obonyai háziorvosa.

A' budapesti nyomdászemélyzet méltányos kívánataik.

A' helybeli nyomdák szedői és nyomtatói elhatározottan kijelentették: miként ők, ha a' miniszteriumhoz fölterjesztett kéréseik hétfőig ki nem elégitetnek; ezen napon tul dolgozni nem fognak.

Fő kívánataik ezek. A' díjak fölemelése minden ezer n betünél 2 krral. A' nyomtatók 1000 ivért 30 krral többet. Naponkint 10 órai munka; és egyéb a' czélszerű rend behozatalára szükséges föltételek.

Ha ezen pontok megtagadtatnak, úgy hétfőn már nem leend Budapesten sajtónk.

A' munkát adó urak nem akarnak ezen szerény kívánatok egész teljesítésébe beléegyezni: — és e' miatt figyelmeztetjük őket a' következményekre, mellyek a' sajtó működésének tetteles megszüntetése által a' jelen ingerültség közepett elő fognak idézteni.

Szabadságunk legfőbb biztosítéka jelenleg a' sajtó. —

Nyomda-tulajdonos polgárok! gondolják meg önök, mi van a' játékon, 's teljesítsék szorgalmas és becsületes munkásaik kívánatait.

Szerkesztő ur! A' katonaság, mint hire van, e' napokban megesküszik az alkotványra. Ez intézkedés illy általánosságban nem leend egyéb, mint egyike azon számtalan illúzióknak, mikből kiabrandulni a' magyar olly nehezen tud. — Ön mint szerkesztő, sokat tehet arra, hogy a' szándékolt esketés e' haza polgáira nézve megnyugtató eredményü legyen. E' tekintetben következő esküformát ajánlok önnek figyelmébe.

Közzét esküje: „Én N. N. esküszöm az élő istenre, hogy e' hon polgárai ellen, mellynek minden egyes lakosa testvérem, ki munka után szerzett vagyonából adózik, hogy a' katonának élalma legyen, — fegyveremet csak akkor használom, ha azok rablás, gyújtogatás, vagy gyilkoláson tetteleg rajta kaptatnak, bevárva még ilyenkor is, hogy az illető polgári tisztviselő által a' csendtörvény a' helyszínén fölünk hallatára fölolvastassék. Azon tisztet pedig, ki nekem erőszakot elnem követő polgártestvérim elleni fegyverhasználat parancsol, úgy tekintem, mint e' haza ellenségét, 's azért is a' neki való engedelmeskedést határozottan megtagadom. Isten engem úgy segítjen“ 'sat.

Tiszt esküje!

„Én N. N. esküszöm 'sat., hogy a' rendelkezésem alá bízott katonaságot e' hon bármely lakosa ellenében fegyverhasználatra csak akkor vezérelm, ha az illető polgári hatóság által erre fölszólítottam, 's katonai erőt csak ott használlok, hol tetteles erőszak követtetik el a' honlakosok által. Minden olly parancsot, melly ellenkezőt kíván, jöjjön az bárhonna, úgy tekintek, mint törvénszegést, a' mellynek engedelmeskedni becstelenségnek tartom. Isten engem“ 'sat.

Nem mondom, hogy e' szerkezet változást nem szenvedhet, lényegét azonban ohajtanám figyelembe véve látni. Katonáinknak fogalmuk sincs az alkotványról, 's azért neveléséget azt binni, hogy ha azok az alkotványra megesküsznek, nem maradnak továbbra is vak eszköz idegen szelleműtiszték kezében. A' haditörvénykezés híjánai és szükséges reformjairól — ha nem ellenzi ön — szándékom lapjában némellyeket elmondani. *) Pest, május 13-án 1848. Elefánty. /

Tisztelt szerkesztő ur! Minthogy folyó hó 11-dikén, az általam megnyitott Athenaeum, — vagyis tudományos társalgás, az akkori szomorú események közepette is kitűnő részvétellel fogadtatt, 's annak további folytatása iránt igen számosan nyilatkoznak: van szerencsém jelenteni, hogy azt jövő csütörtök, vagyis május 18-dikától kezdve, több jeles hazai tudósok közremunkálásával, minden csütörtökön, délelőtt 10 órakor, a' „Terem esztudományi Társulata“ teremében, egyetem utczában, Almássy házában 90-dik szám alatt, első emeleten, — folytatni fogom.

Mészáros Károly.

A' kisdedovó int. M. O. terjesztő egyesület folyó május hónap 21-kén (vasárnap) d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tartand Pestmegye házában kisebb teremben, mellyre minden alapító 's részvényes tag tisztelettel meghívatik. Főtárgyak: a' nevelési miniszterhez nyújtandó petíció, és ideigl. titkár-választás.

Ney Ferencz mint helyettes jegyző.

Vidéki mozgalmak

Tolnából: — Május 15-én a' törvények ki lönek hirdetve, és azoknak értelmében a' teendők imig teljesítetnek. — A' megye 6. követválasztó kerületre felosztott. A' kerületi főhelyek: Szegszárd, Paks, Bonyhád, Kölesd Pinchehely, és Szaks, minden főhelyhez általános számitással mintegy 30,000 lélek tartozik. — A' követválasztási kerületeket vezérlő központi választvány úgy szinte az állandó bizottványis megalakított, mindkettőnek szerkesztése alkalmazásával, mi dőn a' csendre felügyelő választvány által előlegesen kiszemelt nevek betüsorban fölolvastattak, láthattak a' bizodalomnak a' nép között mikéntes hangulatát, és ennek ellenértapasztaltuk, miként a' martiusi napok előtti kornak eszközül használt embere Anta János szegszárdvárosi jegyző, a' régi elvetemültségnek roszdás fegyverét vette vállára, több elégedetlen többnyire mesteremberek kiváltságolni akaró osztályát használva, az egész leginkább képviselőkből összeállt gyűlésnek akarata ellenére magát föltozni, és ezen hosszasantartó kellemetlen jelenetnél szerepelve jelenlenni szemtelenedett. Az egész gyűlés a' megvetés bélyegét ütötte nevére, és természetesen kihagyta. — A' népjegyzők állása a' jogegyenlőség ezen illy korszakában elérte fontosságát, és ezért csak szerény és a' nép bizodalomát komolyan használni tudó egyedek alkalmazhatók. A' nevezett tolakodónak családi viszonyai miatt ohajtanám, hogy sejtelmem ne csaljon, és agitációja által hibeiben a' bizodalmatlanság hangulata el ne terjedjen. A' magánérdek a' köznek alárendelje, ez most a' jelszó! Sztankovszky Imréné főispánunkká lett kinevezése eléggé ki nem fejezhető lelkesedéssel fogadtatt, mi a' miniszteriumnak — hogy a' közbizodalmat ügyes tapintattal fölkarolta, nagy dicséretre válik. — Letűnt tehát az elkoresosodott gyűlési tanácskozásnak időszaka, hol egy castának megvesztegethető többsége zsarnokoskodott fölöttünk, midőn tőle bucsut veszünk, egy olly jövőtől várjuk alkotványos lételünk megállapítását, melly a' gyümölcsnek megérleltetését tőlünk várja békes polgároktól, ha csak azt éretlen korában ádáz kezek le nem szakítják. És így én is Tolnamegye gyűléséről a' jövő országgyűlés eredményeig bezárom levelezésemet, tisztom a' megye nevében működő állandó bizottvány eljárására tér által, miről majd annak idejében.

Utóiratban megemlíteni körömhöz tartozik, hogy gyűlésünkön jelenlévő Perczel Mórész hazánkfa nagyszerű fákllyás zenével tiszteltetik meg, mily ollyanok is tisztelkedtek, kik által három hónap előtt gonyos lenézéssel illetetett. r. — I.

Győr, május 4. Mióta az országgyűlés bevégeztett — mellyen Győr fegyveres őrsége nem csekély szerepben működött, két népgyűlésünk volt, az elsőben megrovott a' városi tanács, mert az új törvény 23-dik cz. 11. — 13. §§ait

*) A' legszivesebben fogadjuk.

Szerk.

titkos ülésben magyarzni kezdé, 's fölvilágosítás végett a' miniszteriumot megkérte. Hiba volt a' kérdést titkos ülésben tárgyalni, ezt megróni lehetett, de hiba volt az is: hogy a' népgyűlés némelly szónokai komoly és erős szónoklat közé a' szabadság győztes bajnokaihoz roszszul illő gúnyolódásokat vegyitettek. A' tanács visszavonta határozatát, 's a' miniszteriumhoz intézett kérdéseit, — de e' győzelem szerfölött drága volt. A' kigúnyolt tanácsosok igen tágas rokonságuk 's száz meg száz lekötözöttjeik között pártolókra találtak, 's e' sympathiára azonnal építettek a' reform elleni.

Az mondatott a' polgárság magánköreiben, hogy a' nemes osztálybeliek — a' népgyűlés leghevesb szónokai ehhez tartoztak — azért törekednek a' tanácsot lealázni, hogy hivatalait elfoglalhassák. A' kézművesek ijesztettek, hogy a' reformnak okvetlen következtvénye leend: a' czéhek eltörlése 's a' szabad bolt nyitás, és hogy ezentul a' városi polgáris vámot fizetend. Ez már a' polgároknak nem tetszett, mert elég diadalát látták a' szabadságnak az általuk gyűlölt nemesi osztály kiváltságainak megszüntetésében, saját kiváltságaikat áldozatul hozni nem kívánák.

Mindezekhez járult egy győri német röplapnak a' népgyűlés elleni határozott föllépése, 's egy győri kath. lelkésznek a' győri benzék egyházában tartott beszéde, mellyben a' jelenkor mozgalmaivallása irányában veszélyeseknek tartá 's hibeit a' vallási buzgóságra 's az egyházaknak, mellyekből állítása szerintszínházat kívánnak a' reformerek építeni, védelmére fölhev. — A' városi nép közt nagy volt a' forrongás, 's kik a' zavarban halászni szeretnek, fölhasználák az alkalmat 's híresztelék azt is: hogy egy magántanácskozványban — mellyet pedig a' szabadelvűek csupán a' megye jövője érdekébe tartottak — minden vallásnak eltörlése 's egy általános stásvallásnak fölállítása tervezetett volna. — A' szállongó híreknek megozafolására 's a' forrongás lecsillapítása végett a' csendbizottvány fölszólítást intézett a' közönséghez, a' város főbirája népgyűlést hirdetett.

Ez volt a' második népgyűlés. Híjába igyekeztek legkedveltebb szónokaink fölvilágosítani a' népet a' fölzigatott sokféle érdekek ellenében. Botok emelkedtek 's fenyegető kiáltások hallatszottak, hogy a' jobb érzésű ember visszaborzadt a' jövőtől, melly a' nagy tömeg könnyen hívóségére épülend. Nagy nehezen végre a' lelkes Rónai Jácintnak sikerült lecsendesíteni az ingerültséget, 's a' nép megnyugtatta szétoszlott. De mi eredményel? Azzal, hogy „a' polgári jogok föntartója és privilegiumjai védelmezője“ — a' tanács — nagyobb támasszal bir a' polgárságban, mint az első népgyűlés előtt, sőt a' radikálok köztis egyenetlenség kezd mutatkozni. A' városi tanács fedezésére szolgált még azon belminiszteri rendeletis, melly a' fentemlített törvényt épen úgy magyarázta, mint a' városi tanács. A' törvények kihirdetése után a' tartandó városi tisztújításhoz elnökkel Tóth Imre a' győri polgárőrség alezredese választott. Szavaztak a' bel 's eddigi kültanács tagjai miniszteri magyarázat szerint. Ezen közgyűlés nyilvános volt, 's mégis délelőtti 11 órakor alig volt 50 ember jelen. Most nyugodt a' városi nép, általános panasza a' keresethiány, 's ugylátszik e' miatt meghűltkedve a' politizálás iránt. —

Lássuk a' megyét! Az országgyűlés bevégezte óta minden helységben csak az új törvények voltak szőnyegen. Fájdalom! a' szabadság 's egyenlőség elvei még nem mindenütt értettek. A' szabadság, azt mondják, az: hogy most minden szabad, az egyenlőség az: hogy közös minden. Sokan féltek, hogy a' törvények hirdetésére tűzött napon ütököt leend a' nemes, és földmives nem nemes osztály közt. Az alispán e' miatt csak a' községeket előljáróit hivta a' közgyűlésre, de a' radikál kör ezt rosszalotta, 's küldöttségeket nevezett, mellyek a' helységeket értesítsék, hogy anyni képviselőt küldjenek, mennyit akarnak, mert a' törvény ezt megengedi. A' falusi nép azonban nem fogadta szivesen a' fölvilágosítókat, sőt imitt amott erőszakkal elűzte. Sokan hajlandók ezt vallási fanatismusnak nevezni, — pedig alaptalanul, azonnal fölmutatandó eseteket, hogy épen a' papok azok; kiket a' nép nem isteni. Oka volt az ellenszenvnek az, hogy ügyészek, kik a' szegény népet sokszor borig exequáltattak, mentek az evangéliumot hirdetni. Encomium pudicitiae ex ore prostitutae mulieris. Így mi csuda, ha a' nép nem hitt nekik? A' közgyűlés előtt Dörner Ede az alispán tanácskozványt hirdetett, hova minden szinezetű emberek meghívattak. E' tanácskozvány szükségesnek tartá, hogy volt követ és első alispán Balogh Kornél hivataláról lelépjen, nehogy a' mellette és ellene leendő mozgalmak a' megyére vezethozókka fajúljának. Balogh Kornél visszalépését azon okból, mert véleménye szerint az új korban nem többség, hanem általános közbizalom mellett lehet csak kormányozni, kijelenté. E' nyilatkozat sok aggodalmat megszüntetett, és hogy a' közgyűlés még esendebb legyne, a' megyei sz. birák kiküldettek, hogy a' helységeket intsék, miszerint fölösleg számmal ne jöjjenek, végre a' közgyűlés tárgyai előre megvitattak. Meghatározott a' 3 választó kerület, 's e' munkálatnál tiszta szabad elvből nem a' nemesség, hanem a' népség száma vétetett alapul, úgy hogy 24000 lé-

KÜLFÖLD.

kel képezend egy kerületet. Megállapított a közgyűléseket pótlandó bizottvány, mely mintegy 300 tagból álland, kik közt minden helységnek bírja vagy hadnagya is foglaltatik. Megjegyzendő, hogy a bizottványban egyházi személynek helye nem leend.

Május 1ső napján a közgyűlési rend bátorságaul mind a nemzetország, mint a katonaság fegyverben állott. — A megyei közgyűlést főispánunk leköszönése miatt — Dörner Ede másod alispán szabad ég alatt nyitotta meg. Alig jött össze az olly annyira rettegett nagy számból 400 ember, s ezek fele része gyórvárosi néző volt. Balogh Kornél követjelentését tévén, irásban is benyújtotta, mely emlékül kinyomatni fog. Ő ismét elfoglala 1ső alispáni székét, azt a tanácskozványban történi nyilatkozata szerint május 8kig megtartandó. Dörner Ede, ki a forradalmi időszakban kormányzá e megye ügyeit, köszönetet mondott a megyének elnökösködése alatti bizalmáért. Az aggodalmak tehát elenyésztek, de mit hozand a jövő, midőn a nép balul magyarázza a szabadság, egyenlőség ígét. Tetteges törvénytörések már eddig is mutatkoztak, Markota, Bödöge, és Fejérvő helységek megtagadták a kath. lelkész járandóságait. Fehértó elverte eddigi földesurának a győri káptalannak merhát a közlegelőről. Egy más helység az erdei tilos vágásokba erőszakal behajtotta legelni marhát. Ma reggel dobpergés költe föl álmunkból, mellyel a polgárország fegyverre szólított. mert Ravazd helység a benedek szerzetbeliek ravazdi erdejét erőszakkal elfoglalván kivágta, s az öröket fejszével levágni fenyegette. Ez volt első harcozása a polgárországnak, elöle futottak hegyek s erdőkhé a vétkesek. Tegnap Ecs helységben a törvényes végrehajtáson jelen volt megyei esendő kegyetlenül megveretett, ruhái letéptek a köznép által, s mindezek a statárium daczára történnék. Szegény nép! a szabadság napjának fényugarát nem képes kiállni, szemei elhomályosodnak s tévutakra rohan. Isten áldja önöket.

FRANCZIAORSZÁG. Párizs május 2án. Az ideiglenes kormány az egybehivandó nemzeti gyűlés számára némelly e-lőleges tárgysorozatot készített, melly szerint a népnek képviselői május 4én d. u. 1 ór. a nemzeti gyűlés palotájában öszszegyűlendnek, s ugyanott az ideiglenes kormány nevében ennek elnöke által üdvözöltetnek. Ugyanezen alkalommal a legidősb követ a gyűlés elnökeül fog tétetni, s 6 ifjabbaktoknokká. Mihelyt a gyűlés e teendőjén átesett, azonnal az általános választási lista s a departamenták betű sorozataszerint magát tizenötlez osztályzatra osztandja s így minden osztályra 50 képviselő jutand s ekép, minthogy minden osztály ötven fölhatalmazást vizsgáland, a követ helyes választása is ez uton történi, ugy mégis, hogy egyik osztály sem vizsgálandja saját személyzetének megbízó leveleit; ha valamely képviselő történetesen olly helyzetbe jőne, hogy azon departamentaválasztóinak megbízása s választása fölött kel-lene itélnie, mellyben ő is követté választatott, ez esetben magát a szavazástól visszatartja. A legrövidebb eljárás fog tétetni mindezekben, s három óraker már nyilvános ülés fog tartatni. A meg nem támadott választások a nemzeti gyűlés elébe fognak terjesztetni, a megtámadottak fölötti határozat pedig a gyűlés teljes megalakulásáig el fog halasztatni. Az elsőbbek érvényét a gyűlés azonnal kihirdeti, s az illető tagokat népképviselőkné jelenti ki. A rendes elnök választásához a gyűlés csak akkor fog, midőn már 600 érvényes választásutag együtt van. A szavazás névszerinti fölhívásokra szavazati czédulákkal s ellenörködő golyókkal történi. Kilenec sectio, mellynek tagjaisorsshuzás utján nevezetnek ki, fogják a szavazati czedulákat 9 kosárban kiosztani, azt megolvaszák, s az eredvényt az első sectionak adják, melly az öszszes öszszeszámítást teendi. Minde a nyilvános ülésben történi. Ha a jelöltek közül abszolút többséget senki sem nyer-ne, vagy is 45 let, ezen esetben a szavazás ismételtetni fog s akkor az, kinek legtöbb voksa van, lett a gyűlés elnöke.

A hat alelnök, hat tollvezető s a három quaestor választásánál csupán relatív szótöbbségre lesz szükség. Az elnök s a nemzeti gyűlés egyéb hivatalnokai csak egy hónapra választatnak. Midőn az elnök s egyéb szükséges személyzet választása valamint a gyűlés tagjainak választási birálatá megtörtént, s az elnök karosszékét elfoglalá, — akkor a következő szavakkal fordul a gyűléshez: „Népképviselők! az egy, és eloszthatlan köztársaság nevében a nemzeti gyűlés magát határozottan megalakította.“ S most az ideiglenes kormány elnöke veszi át a beszélés fonalt, s számoland a státus állapotáról febr. 24től egész a megnyitási időig, s egyszersmind a nép felkiáltása által nyert hatalmát az ideiglenes kormány nevében a nemzetgyűlésnek átadja: Egyenlőtönyt is javaslott az ideigl. kormány az egyenlőség elve szempontjából, u. m. fekete ruha, fehér mellény, fekete nadrág, három színű selyem öv arany rojtozattal, s egyik bal gomblyukban vörös szalag a republika jeleül. —

A Journal des D. szerint már eddig 400 parlamenti tag jelölé ki helyét az ülés teremben s az elnökségtől jobbra balra s a szószerk mellett s közelében minden hely elfoglaltatott. A távolabbak csupán számozvák. Lamartin tiszter választatott meg. Cormenin és Marrast négyszer, Dupont de l' Eur, Arago, Marie, Cremieux, Oudinot kétszer. Nevezete-sebb új választások: Duvergier de Hauranne a reform lakoma hóseé, Lucian Murat (az egykori nápolyi király fia) Laroche Jaquelin. Thiers még eddig nem tagja a parlamentnek s a miatt a Constitutionell kemény panaszokra lel alkalmat. Girardin E. sincs még a választottak közt.

Párizsba aprl 30ára Bordeauxból a visszaható párt-nak ollyatén szándokáról értesítettek a lapok, miszerint az a párisi grótot, s a regensséget proclamálni akarja, s e végett egy gőzöst el is indított már Angliába, hogy Joinville harczeget közbök hozza.

Dunavizálás: Budán, május 10én 3' 5" 0" az 0 fölött.

57ik szám.

Előfizetésre felhívás.

„D o n g ó“

(Magyar charivari) felelőség mellett kiadja és szerkeszti Lauka Gusztáv.

Dongó Julius 1ső napjától 1848. minden héten egyszer csinos fametszettel ellátott borítékban negyedrétmásfél iven jelenend meg, drolatik, gunyos s elménczes fa- vagy kőmetszvényekkel.

A postahivatalok az előfizetések fölvehetésére miniszterileg utasítvák.

Előfizetés Budapesten házhordással júliustól decemberig 5 pft.

Postán a vidékiekre nézve 6 pft, negyedévre helyben 2 ft 30 kr. p., vidékre 3 pft, egyes számú példány 15 kr. pp.

A budapestiek előfizethetnek Emich Gusztáv könyvárusnál, a vidékiek az illető postahivataloknál.

Mindenemü hirdetvényekért, sor szerint 3 pkr. fizettetik.

Budapesten apr. 26. 1848.

Magyarország 1848ban

írta Elefánty Ferencs

a népnek felvilágosítására irt korszerű munka megjelent s 20 p. krajczárért kapható Kilián és társa könyvkereskedésében, ugy e lapok szerkesztő hivatalában. 1—3

A gőzösök indulásai Pestről.

1848dik évi majus 1jétől kezdve.

Pestről Bécsig naponkint reggeli 6 óraker, kapcsolatban Gyórral.
 „ Orsovára minden vasárnap reggeli 5 óraker, Galacz és Konstantinápolylyali kapcsolatban az oláh részen, és majus 7 és 21dikén Odessával.
 „ „ minden csütörtökön reggeli 5 óraker (minden 14 napokban egyesül Galacz és Konstantinápolylyal a török részen.)
 „ E gőzösök megérkeznek Orsováról minden vasárnap reggeli 4 óraker, és minden csütörtökön délutáni órákban.
 „ Tittelig minden kedden és pénteken reggeli 5 óraker, le és fölfelé Eszéken át; a kedden induló gőzök Szegeddel kapcsolatban áll.
 „ E gőzösök minden vasárnap és szerdán délutáni órákban Tittelből megérkeznek.
 Vontatóhajók indulásai.
 Pestről Bécsbe minden hétfőn és csütörtökön elindulnak; és minden szerdán és szombaton megérkeznek.
 „ Orsovába minden kedden elindul, és minden szerdán megérkezik.
 „ Pesten; majus 1jén 1848.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főügynöksége. 6—0

Szerkeszti Helmezy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűvel uri-utca, 453. szám.

É R T E S Í T Ő.

1848.

A gőzösök járása a Tiszán.

1848dik évi majus 1jétől kezdve.

Szolnokról Szegedre, Tittelbe és Zimonyba Pesttel kapcsolatban minden kedden reggel.
 „ Szegedre minden szerdán és szombaton reggel
 Szegedről Szolnokba minden hétfőn, csütörtökön és szombaton reggel.
 „ Zimonyba minden szerdán reggel.
 Zimonybul Tittelbe, Szegedre és Szolnokra minden csütörtökön.
 Minden kedden indul egy vontatógőz Szegedről Zimonyba, és minden pénteken Zimonybul Szegedre.
 Pest, majus 1jén 1848. 6—0

H i r d e t é s.

Néhai Götzig Ignác, kassai királyi fotanodai nyugalmazott tanár által szerzett, és a magyar kir. tudomány-egyetemi tanács adományzásához tartozó 210 forintos iskolai segélydíj ürességbe jött. Az azt elnyerni kívánóknak folyamodványaikat n. t. Szabó János urnak, az egy-

temez idej nagyságos rectorának, bezárólag folyó évi június 15ig benyújtani, és hitelesen bebizonyítani kell: hogy tisztantuli származása, római katolika hitű, jó erkölcsű, a tudományokban diéséretes előmenetelű, szegény sorsu, és vagy közép- vagy fotanodában járó ifjak legyenek. — Kelt Pesten, aprilis 14kén 1848. Szoblahói Pálma Elek, egyetemi tanács jegyzője. 3—3

Tanszékre pályázat-hirdetés.

Őcs. s apost. kir Felsege kegyelmesen meghagyni méltóztatott: hogy a pozsonyi fotanodában a természeti jogtan Kolbay Mátvás által a bányajogtan további megtartása mellett, adások elő, az álladalomtan és magyar közjogtan

székére pedig pályázat hirdettessék. Miről az illetők azzal értesítettek: hogy az említett tanszékre a magyar királyi tudományegyetem jogkara előt tartandó pályázás határnapja, folyó eszt. october 5kére tuzetett ki. Pesten mart. 23án 1848. Szoblahói Pálma Elek, egyetemi tanács jegyző. 3—3

Jelentés a birkatenyésztőkhez.

Alulirt, mint tíz év óta mindenkor, ugy azidén is a közelgő gyaipjunyírésre azon legjobb minőségű gyaipjamosó porból — mellyből egy mázsányival három ezer darab juhot hóféjérségüre moshatni — bizonyos mennyiséget készítettem előadásra, mellynek elfogyásaig mindenkinék szivesen szolgálók. —

Említett állításom hitelesítésére az én gyaipjamosó porom által a föméltságu Odescalchi hg szerémi uradalomban létesített eredményeket e mosóporral együtt nyomtatásban közlöm. Pesten, majusban 1848. P r e y s József And. orvos-fúszerárus Pesten, a 3 koronauiczában 136. szám alatt. 2—3

Ipar és művészet

Minden héten egyszer (szombaton) másfél iven tervek és rajzok kíséretében megjelenő folyóirat, szerkesztik:

Glembai Károly és Birányi Ákos.

Előfizetési ára egy évre 12 ft., félévre 6 ft., egy negyedévre 3 ft pp. házhoz-küldéssel; vidékre egész évre 14, félévre 7 ft pp. Előfizethetni az iparegyesület szállásán (szabadsajtó-utca Ilkey ház, első emelet) és minden postahivataloknál. A lap megindul július elején.

Az első számmal megjelenendő rajz a nemzeti múzeum terveit adandja, az intézet történetével; aztán következendnek különféle iparos s művészeti rajzokkal felváltva: Pest köz-és jelesb magány-épületeinek tervei stb. A terveket aczélba metszendi Vidéki Károly és fia. —

Hazánk iparosai s művészei, névszerint mémökök, építészek, szobrászok, gépészek s mindenféle műnökök! nektek s általatok a hazának van e lap áldozva, pártoljátok azt! 2—3